

ALEXANDRU MUŞINA:

Regele dimineții

VIRGIL BORCAN

Dacă acum douăzeci de ani, în volumul omonim al lui Mircea Dinescu „moartea citea ziarul”, tema revine sub o formă aparent modulată, pe alocuri ironica, în *Regele dimineții* al lui Alexandru Mușina: „Cu noi ce se întâmplă? Cine va ține/ Minte numele noastre? Si ajunși/ Dincolo, milioane de ani, ce vom povesti?”

Grea întrebare... Unii ar răspunde că totul se rezolvă cu un pomelnic și o lumânare, la biserică. Alții, în siajul lui Wittgenstein, că „despre ceea ce se poate vorbi cu adevărat este mai bine să se tacă”. Autorul *Noului antropocentrism* refuză însă ambele variante, fără să o propună neapărat pe o a treia; nu l-am putea suspecta pe cel care scria în 1981 *Poezia cotidianului* de văzduhismul transcendent al poetului care biruie moartea, pentru că, nu-i aşa, „a fost și el în Arcadia”.

S-ar putea vorbi, la Alexandru Mușina, de o „cădere în poezie”; la el cuvintele nu mai sunt *logoi*, ipostaze sublunare ale Cuvântului, pentru că ele nu mai numesc, cum o făcuse Adam, ființele și lucrurile. Acestea din urmă s-au materializat, s-au „activat”, au

propria autonomie (*Nici o problemă*, p. 20), pe care poetul o constată placid, deloc speriat, nici măcar resemnat. Nimic rușinos, de pildă, e un poem kafkian (amintind de *Metamorfoza*) fără frisonul metafizic al lui Kafka: n-are rost să răcnești de frică, nu rezolvi nimic. Cu „răcnitul” se ocupă (p. 47) profesionistul thanatic, biocratul sacerdotal lipsit de vocație care-ți sparge timpanele fără să-i pese că tu ești bolnav, înfrigurat, speriat, că trebuie să-ți repari dinții și să-ți pui faianța în baie.

În *Direcția optzeci în poezia română*, Andrei Bodiu observa că lirismul pendulează, la Alexandru Mușina, dinspre „transcențență goală” către „imanență plină”. Sacrul e topit în profan, metafizicul eclozează din realitatea cotidiană, cu condiția ca explorarea să fie făcută corect, dinspre interiorul eului (demontat până la datele lui anatomic infinitezimale) către exterior.

Nu contează Raiul. Nu contează unde ne e locul (în casă, colibă sau piramidă). Nu contează nici măcar sfîrșenia: „cei foarte singuri umblă într-o glugă transparentă./ Nouă ni se pare de lumină,/ Lor

Lectura poeziei

EMMA ERSÉK

li se pare de plumb". Aici „nu-i Paradisul. E lumea/ în care te-ai întors”. (p. 38). Obiecte, stări, secrete, afecte au aceeași demnitate generică, același statut ontologic. Nici pioșenia, nici revolta nu sunt recomandate, pentru că de fapt reacția nu e necesară. Aici și acum, totul (inclusiv poetul, acest „rege transparent al dimineții,/ Un împărat cu ochii de ceată”) este.

Abulic, blazat ori, dimpotrivă, sardonic, poetul e martorul imperturbabil al anomiei existențiale, hârtia de turnesol care îți trântește adevărul în față: „Viața e plină de labe triste”. N-are importanță de ce; soluția problemei (ar zice Murphy) schimbă natura problemei, or, nimic nu se cere (pentru că nu poate fi schimbat).

Într-un anumit sens, cred că Alexandru Mușina s-ar fi înțeles foarte bine cu Lamartine. La fel cu acesta, dar în registrul post-modern, el „scrie poezie cum face găina ouă”, în mod natural, fără efort sau, altfel spus, cu un efort atât de mare, încât se topește în textura poemelor sale precum viscerele exhibate pe masa de operă: „Mă preling, gelatinos, printre întâmplări, printre priviri,/ Mă scurg printre mese și pe culoare. Pătez/ Copertile cărților. Înfund țevile de canalizare”(p.30).

Total e „OK”, de fapt; o spun și hematiile care intră în inimă, și unchiul Din care cinstește o juma' de rachiu pe prispa de ciment, și prietenul care va muri. Și dacă tot nu putem trăi fără certitudini (deși ar fi de preferat să putem), mai bine să fie un deal plin de meri înfloriți, pentru că „O să ne reîntâlnim amândoi acolo./ Cândva. Odată. Precis o să ne întâlnim”(p.23).

„Ce poftești dumneata, mă musiu?”, l-ar umfla pe Alexandru Mușina poeții legitimați și cu cotizația plătită la zi. Legitimitatea lui vine însă din victoria asupra concursorului istoriei (inclusiv a celei literare) din – cel puțin – ultimele trei decenii. Să nu uităm, ne avizează Andrei Bodiu în studiul mai sus-menționat, că optzecismul, mai mult decât o direcție bine conturată în literatură, a dat și (poate mai ales și) individualități poetice foarte bine conturate. Alexandru Mușina e un astfel de caz, și are în plus conștiința valorii: „Noi suntem fiii iernii. Născuți/ În cărpe putrede./ În zilele/ Când Moșul Soare trăgea să moară undeva/ Dincolo de mlaștini, într-o colibă/ Din oase și piele de ren.”

Revelatoriu într-o mai mare măsură decât te-ai aștepta la o lectură grăbită, *Regele dimineții* e cel mai recent volum de versuri semnat Alexandru Mușina. Dar nu doar atât: el aduce – fără a mai fi fost nevoie – confirmarea unui postulat existential de la care autorul nu s-a abătut până acum: „Pentru mine poezia e un mod de a fi viu. În poezie n-are rost să trișezi. După cum nici în viață n-are rost să trișezi”.

Vi s-a întâmplat vreodată să (vă) spuneți: „În seara asta am vrut să mă bag/ Sub pătură și să plâng. N-am putut:/ Nu simt nimic, nu îmi mai amintesc nimic”? Dacă da, atunci demonstrația a fost făcută. Chapeau bas, Alexandru Mușina!

Alexandru Mușina, *Regele dimineții*, Editura Tracus Arte, București, 2009.